

Carmen IORDĂCHESCU
Daniela DULICĂ

Camelia SIMA

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a IV-a

Copertă și ilustrații: Giorgian Gînguț

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IORDĂCHESCU, CARMEN

Să dezlegăm tainele textelor literare: clasa a IV-a / Carmen

Iordăchescu, Daniela Dulică, Camelia Sima. - Pitești : Carminis Educațional, 2021
152 p.; il.; 26 cm

ISBN 978-973-123-407-6

I. Dulică, Daniela

II. Sima, Camelia

37

Copyright © Editura CARMINIS

Redactori: **Anastasia Budișteanu, Carmen Trandafirescu**

Tehnoredactori: **Mina Suditu, Marina Zamfir**

Corectură: **autoarele**

Revizie: **Diana Marineci**

Tehnoredactare computerizată: Editura CARMINIS

Tiparul executat la S.C. BOOKART PRINTING S.R.L. București

Comenzile se primesc la tel./fax: 0248 253 022, 0248 252 467x

e-mail: editura_carminis@yahoo.com

sau pe adresa:

Editura CARMINIS

str. Exercițiu, bl. D 22, sc. B, ap. 1

cod 110242, Pitești, jud. Argeș

www.carminis.ro

ISBN 978-973-123-407-6

CUPRINS

I. CHEMAREA TOAMNEI

<i>Suflețelul învață</i> , după Mircea Sântimbreanu	4
<i>Balada unui greier mic</i> , de George Topîrceanu	11
<i>Evaluare inițială</i>	15

II. DIN TAINILE CĂRȚII

<i>Castana din poveste</i> , după Octav Pancu-Iași	18
<i>Puiul</i> , de Ioan Alexandru Brătescu-Voinești	24
<i>Micul Prinț</i> , după Antoine de Saint-Exupéry	28
<i>Muma lui Ștefan cel Mare</i> , de Dimitrie Bolintineanu	32
Recapitulare	35
<i>Evaluare</i>	37

III. IARNA - TĂRÂM DE POVESTE

<i>Lebedele</i> , după Hans Christian Andersen	38
<i>Spărgătorul de nuci</i> , după E.T.A. Hoffmann.....	43
<i>Omul de zăpadă</i> , după Hans Christian Andersen	49
<i>Evaluare</i>	53

IV. MIRAJUL COPILĂRIEI

<i>Iarna pe uliță</i> , de George Coșbuc.....	54
<i>Heidi, fetița munților</i> , după Johanna Spyri.....	62
Recapitulare	73
<i>Evaluare</i>	78

V. MIREASMA PRIMĂVERII

<i>Zâmbetele Pământului</i> , după Nestor Urechia	81
Textul de informare. Despre fluturi	90
Recapitulare. Concertul primăverii	99
<i>Evaluare</i>	104

VI. PENELUL NATURII

<i>Bambi cunoaște câmpia</i> , după Felix Salten	107
<i>Umbrela roșie</i> , după Titel Constantinescu	114
<i>Legenda Privighetorii</i>	123
<i>Doi ani de vacanță</i> , după Jules Verne	130
Recapitulare finală 1	136
Recapitulare finală 2	142
<i>Evaluare finală</i>	150

I. CHEMAREA TOAMNEI

Suflețelul învață

după Mircea Sântimbreanu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Bifează răspunsurile corecte.

a) Personajul principal, Ionel, este supravegheat de:

mama; tata; bunica.

b) Băiatul nu face nimic în casă, deoarece:

are mereu cartea alături;

are multe teme;

nu i se cere ajutorul.

c) Vrând să-i facă harta corect, bunica a descoperit că:

Oltul nu se varsă în Marea Neagră; un elev de clasa a IV-a are mult de învățat;

băiatului nu-i place să scrie; sub coperta manualelor erau cărțile preferate ale lui Ionel.

d) Proverbul care se potrivește acestui text este:

Buturuga mică răstoarnă carul mare.

Ulciorul nu merge de multe ori la apă.

Cine fură azi un ou, mâine va fura un bou.

Ziua bună se cunoaște de dimineață.

2

Răspunde la întrebări.

a) De ce bunica pășește încet prin casă?

b) Ce face băiatul când i se cere să cumpere pâine?

c) Ce a descoperit bătrâna răsfoind manualele din ghiozdan?

d) De ce bătrâna nu crede vorbele domnului învățător, care spune că Ionel nu învață?

e) Cum a reacționat băiatul față de bunica lui după ce a primit calificativul la Geografie?

3

a) Scrie, pe spațiul dat, din ce acțiuni și cuvinte ale băiatului reies următoarele trăsături de caracter.

• obraznic: _____

• leneș: _____

• mincinos: _____

b) Scoate în evidență acțiunile pe care bunica le face în locul nepotului sau la „comanda“ lui.

4 Explică de ce crezi că s-a supărat bunica pe nepotul său care citea tot timpul. Este un lucru rău să îți placă să citești?

5

**Joc de rol
în perechi**

Cum ai reacționa dacă tu ai fi bunica și ai descoperi că nepotul nu învață, așa cum spune? Imaginează (oral) împreună cu un coleg/o colegă dialogul și măsurile luate.

6

Atelier creativ. Imaginează-ți finalul lecturii, într-un text dialogat de 4-6 replici.

- Poți schimba rolurile sau comportamentul unui personaj.
  - Oare la ce se gândea bunica atunci când l-a trimis pe nepot să ia două brațe de lemne?
  - De ce bunica a așezat în sertarul ei cărțile de lectură?
  - Cum crezi că l-a pus bunica pe „suflețel“ să-și corecteze lenea?
-
-
-
-

● Elemente de limba română ●

● Sunetul, litera, vocale și consoane. Cuvântul. Despărțirea în silabe ●

1

Subliniază vocalele din cuvintele: *pomenit, umblă, îmbrăcată, învățătorul, rând, suflețelule.*

2

Înlocuiește literele subliniate cu altele pentru a forma cuvinte noi: *când, toată, dacă, deci, tăiat, trei, fața, două.*

3

Scrie numărul de sunete și litere din următoarele cuvinte:

învățat: S, L; picioarelor: S, L; ochii: S, L; continuu: S, L;
explicația: S, L; tânjală: S, L; împreună: S, L; pricep: S, L.

4

Barează varianta greșită.

- pi-ci-oa-re-lor/pi-cioa-re-lor
- de-ran-je-ze/de-ra-nje-ze
- con-ti-nu-u/ con-ti-nuu
- con-ști-in-cios/conș-ti-in-cios
- su-bți-re/sub-ți-re
- o-chi/ochi

5

Alcătuiește câte o propoziție cu două, trei, respectiv patru cuvinte.

6

Barează forma nepotrivită în context.

- Prietenul meu este deloc de loc din Ploiești.
- Elevul nu a răspuns deloc de loc la întrebare.
- Traian este bolnav, nu mai numai vine la teatru.
- Ana vrea să studieze nu mai numai chitara.
- Nu știe ce va ceva urma în program.
- Știe ce va ceva, dar nu este sigur.

● Sensul cuvintelor ●

1

Rescrie enunțurile de mai jos, înlocuind cuvintele colorate cu altele cu același sens.

☆ Când **vine** de la școală, Ionel **se apucă** de învățat.

☆ Bunica are un nepot **sârguincios**.

☆ Ea pășea **continuu** în vârful picioarelor și de-abia **răsufla**.

☆ Suflețelul **azvârle furios** cartea.

☆ Ochii îi **sclipesc vesel**.

2

Alcătuiește câte două enunțuri în care cuvintele **mine, mare, noi** să aibă sensuri diferite de cele din text. Precizează valoarea gramaticală în fiecare caz (substantiv, adjectiv, pronume etc.).

3

Scrie pe spațiul dat forma corectă.

* La ..... (**testul/textul**) dat la *Limba română*, nu am lăsat ..... (**alineat/aliniat**) când am transcris ..... (**testul/textul**) de pe tablă.

* Tatăl lui Ionel este ..... (**deloc/de loc**) din Ardeal.

* Am povestit ..... (**oral/orar**) lectura și am primit calificativul maxim.

4

Observă sensul expresiilor, apoi alcătuiește enunțuri cu trei dintre acestea.

- ✿ *a călca pe covor* = a pune piciorul, a păși
- ✿ *a călca rufe* = a netezi
- ✿ *a călca pe urmele cuiva* = a avea comportamentul cuiva
- ✿ *a călca strâmb* = a fi necinstit
- ✿ *a călca cu dreptul/stângul* = a porni bine/prost la o acțiune
- ✿ *a-și călca pe inimă* = a face ceva împotriva voinței sale

• Ortografia și punctuația •

1

Unește rolul virgulei cu propoziția corespunzătoare.

Cornelia, Mihai și Elena lucrează din culegere. ○
– Copii, este foarte interesantă propunerea voastră! ○
Florile erau așezate frumos, pe pervazurile ferestrelor,
ca niște pete de culoare. ○

- desparte strigarea de restul propoziției
- marchează o scurtă pauză în vorbire
- separă termenii unei enumerări

2

Selectează variantele corecte.

☆ După vizionarea filmului **ne-am/neam** convins că românii au fost un **ne-am/neam** de oameni harnici și viteji.

☆ O vulpe a ieșit **dintr-o/dintro** vizuină și a intrat **într-o/întro** ogradă.

☆ **Într-un/Întrun** pahar am pus mustul dulce **dintr-un/dintrun** bidon.

☆ Vreau **să-i/săi** invit la petrecerea-surpriză a colegului de bancă și pe colegii **să-i/săi**.

☆ Îi **i-au/iau** mamei florile care **i-au/iau** plăcut.

3

Ești la „Târgul aromelor de toamnă“. Scrie un dialog dintre tine și un vânzător. Folosește corect semnele de punctuație.

Joc de rol

● Substantivul ●

1

Subliniază substantivele din următorul șir și apoi scrie pe spațiul dat forma de plural a acestora: *toamnă, arămie, rod, înnorat, pasăre, îngălbenesc, căderea, școală, pleacă, nor, tristețe.*

2

Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare termen al perechilor de substantive: *crin – Crina, mamaia – Mamaia, pământ – Pământ.*

3

Completează, scriind cuvintele din textul următor, corespunzător cerinței.

„El a pus sabia în teacă, salută militărește și merge într-un colț al salonului unde, pe două mese, pe canapea, pe foteluri și pe jos, stau grămădite fel de fel de jucării. Dintre toate, maiorul alege o trâmbiță și o tobă. Atârnă toba de gât, suie pe un superb cal vânat rotat, pune trâmbița la gură și, legănându-se călare, începe să bată toba cu o mână și să sufle-n trâmbiță. Madam Popescu îmi spune ceva; eu n-aud nimica. Îi răspund totuși că nu cred să mai ție mult gerul așa de aspru; ea n-aude nimica.

– Ionel! Ionel!! Ionel!!! Du-te dincolo, mamă; spargi urechile dumnealui! Nu e frumos, când sunt musafiri!“

(„Vizită“, de Ion Luca Caragiale)

- substantiv propriu → _____
- substantiv comun, gen feminin, număr singular → _____
- substantiv comun, gen feminin, număr plural → _____
- substantiv comun, gen masculin, număr singular → _____
- substantiv comun, gen masculin, număr plural → _____
- substantiv comun, gen neutru, număr singular → _____
- substantiv comun, gen neutru, număr plural → _____

● Adjectivul ●

1 Scrie câte un adjectiv care să exprime mărimea, forma și culoarea pentru fiecare dintre substantivele următoare:

- ◆ pom ⇨ _____ / _____ / _____
- ◆ fruct ⇨ _____ / _____ / _____
- ◆ floare ⇨ _____ / _____ / _____
- ◆ platou ⇨ _____ / _____ / _____

2 Descoperă adjectivul care se pot forma de la următoarele cuvinte, după model.

Model: floare → înflorit

trandafir → trandafiriu

cenușă → _____

castană → _____

negură → _____

noroi → _____

argint → _____

nor → _____

3 Analizează adjectivul din următorul text:

„Pe mușchiul gros, cald ca o blană a pământului, căprioara stă jos, lângă iedul ei. Acesta și-a întins capul cu botul mic, catifelat și umed, pe spatele mamei lui, și, cu ochii închiși, se lasă dezmierdat. Căprioara îl linge, și limba ei subțire culcă ușor blana moale, mătăsoasă a iedului.“

(„Căprioara“, de Emil Gârleanu)

● Descrierea ●

1 *Atelier creativ.* Imaginează-ți că ești la „Târgul aromelor de toamnă“. Alege un stand (flori, fructe din livadă, de pădure, legume etc.). Descrie în 5-6 enunțuri ce vezi și ce te-a atras. Folosește substantive însoțite de adjective cât mai frumoase.

2 Descrie în scris imaginea de mai jos. Alege adjective cât mai expresive. Subliniază adjectivele din textul tău.

● Pronumele ●

1 Încercuiește forma corectă a pronumelor din următoarele enunțuri.

- ☆ **Eu/Leu** sunt elev în clasa a IV-a.
- ☆ **Ea/Ia** îi va însoți pe **dânși/dânșii** spre sala de clasă.
- ☆ Fata **dumneaei/dumneaiei** a plecat cu **ele/iele** în parc.
- ☆ – Dacă ai ști **mata/ma-ta** ce mă bucur să te văd!...

2 Înlocuiește substantivele colorate cu pronumele potrivite.

- ◆ **Maria** este prietenă cu colegii. → _____
- ◆ Merg cu **Mihai, George și Cosmin** în tabără. → _____
- ◆ **Eu, colegii și părinții** o așteptăm pe doamna învățătoare. → _____
- ◆ Pe **Alexandru** l-am invitat la film. → _____
- ◆ – **Bianca**, de ce nu ai venit astăzi la școală? → _____

3 Subliniază, apoi analizează pronumele din următorul text.

La ora de Educație fizică, domnul profesor a venit cu o minge. Dumnealui a propus elevilor să organizeze un meci de handbal, iar ei au fost de acord.

- Voi veți forma echipele, iar eu voi alege căpitanii.
- Domnule profesor, dumneavoastră puteți veni cu noi în echipă? a întrebat Irina.

4 Caută și transcrie 3-4 proverbe despre toamnă.

---

5 **Joc** Rezolvă grila, apoi descoperă ce i-a spus un bunic nepotului său!

1. Amici; 2. Tatăl tatălui; 3. Fiul fiului; 4. Vorbeau;
5. Timpul; 6. Grămadă.

2 B _____ și 3 N _____

său 4 D _____ :

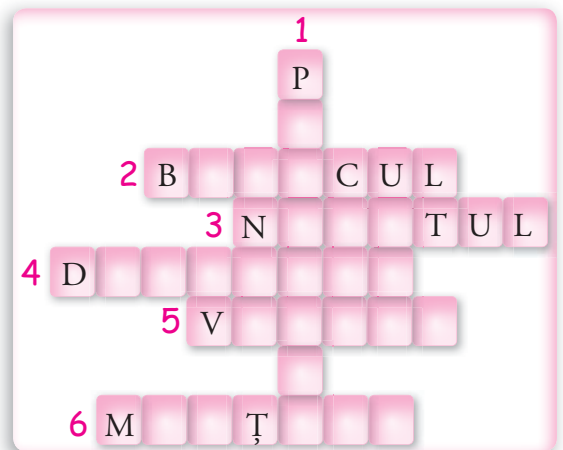
3 N _____ spune:

– Am pe Facebook o 6 M _____ de

1 P _____ pe care nu i-am întâlnit niciodată!

2 B _____ răspunde:

– Pe 5 V _____ mea îi numeam 1 P _____ imaginari...

Balada unui greier mic

de George Topîrceanu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

REȚINE!

Balada este o povestire în versuri care relatează o acțiune eroică, o legendă, o întâmplare istorică.

1

Completează enunțurile.

- ◆ Titlul poeziei este _____.
- ◆ Autorul poeziei este _____ (Atenție! Se scrie cu „î“.)
- ◆ Personajul principal este _____.
- ◆ În manual, poezia are _____ versuri.

2

Bifează răspunsurile potrivite.

● „Și cum vine de la munte/ Blestemând/ Și lacrimând“ înseamnă:

- Toamna a fost la munte și e supărată.
- Toamna vine cu frig și ploaie.
- Greierele plânge că nu mai stă la munte.

● „Și pe-aripi pudrat cu brumă“ înseamnă:

- Bruma s-a așezat pe aripile greierașului.
- Bruma a căzut pe aripile păsărilor călătoare.
- Aripile greierașului au culoarea brumei.

● „Și-apoi umple lumea toată“ înseamnă:

- Minte.
- Oferă.
- Spune tuturor.

● „cu glas sfârșit“ înseamnă:

- glas puternic;
- voce slabă;
- glas răgușit.

● „Toamnă gri“ înseamnă:

- toamnă înnorată;
- toamnă rodnică;
- toamnă friguroasă.

3

Transcrie din text cuvintele care rimează cu:

deodată → _____ Crăciun → _____ sfârșit → _____
humă → _____ niciodată → _____ cri → _____

4 Marchează schimbările majore ale naturii care apar în poezie.

☐ Dealurile tremură de frig.	☐ Vântul apleacă plantele.
☐ Ogoarele sunt pregătite pentru iarnă.	☐ Cade bruma.
☐ Norii s-au îngrămădit pe cer.	☐ Pleacă păsările călătoare.
☐ Plouă mult și e frig.	☐ Animalele își fac provizii pentru iarnă.

5 Jurnalul cu dublă intrare

Versurile care îmi plac cel mai mult sunt:

Am ales aceste versuri pentru că:

6 Motivează! Poezia prezintă tristețea greierașului la sosirea toamnei. Scrie pe spațiul dat motivele tale de bucurie la venirea acestui anotimp.

• Elemente de limba română •

1 Alege forma corectă de despărțire în silabe a cuvintelor următoare:

deodată $\left\{ \begin{array}{l} \text{deo-da-tă} \\ \text{de-o-da-tă} \end{array} \right.$

ciulinii $\left\{ \begin{array}{l} \text{ciu-li-nii} \\ \text{ciu-li-ni-i} \end{array} \right.$

coastă $\left\{ \begin{array}{l} \text{co-as-tă} \\ \text{coas-tă} \end{array} \right.$

fiindcă $\left\{ \begin{array}{l} \text{fi-ind-că} \\ \text{fin-dcă} \end{array} \right.$

niciodată $\left\{ \begin{array}{l} \text{nici-o-da-tă} \\ \text{ni-cio-da-tă} \end{array} \right.$

isprăvit $\left\{ \begin{array}{l} \text{is-pră-vit} \\ \text{isp-ră-vit} \end{array} \right.$

2 Unește cuvintele cu sens asemănător.

cale ●
coastă ●
să adun ●
acuș ●
s-a isprăvit ●
necăjit ●

● să strâng
● acum
● supărat
● versant
● drum
● s-a terminat

3 Rescrie expresiile de mai jos, înlocuind cuvintele subliniate cu altele cu sens opus.

toamna întunecată ≠ _____ • urcuș ≠ _____

grăbite plecăciuni ≠ _____ • glas sfârșit ≠ _____

A ieșit un greieruș ≠ _____ • Tare-s mic și necăjit ≠ _____

4 Transcrie din text trei cuvinte alintate care sugerează lumea micilor viețuitoare.

5 O altă formă alintată a cuvântului *greier* decât cea din text este _____.

6 Alcătuieste trei propoziții în care cuvântul *vii* să aibă alt sens decât cel din poezie.

7 Compune câte o propoziție în care verbul să exprime:

✿ existența → _____

✿ acțiunea → _____

✿ starea → _____

8 Scrie în casete verbe potrivite fiecărui substantiv.

• florile • oamenii • gospodinele

• păsările • frunzele • animalele

9 Completează propozițiile de mai jos cu forma corectă a verbului *a fi*.

✿ Eu _____ elev în clasa a IV-a.

✿ – Mamă, _____ acasă la ora 16?

✿ În parc _____ mulți copii.

✿ Pe terenul de sport fetele _____ într-o echipă și băieții în alta.

✿ Tu, Corina și Mihaela _____ prietenele mele cele mai bune.

10 Analizează verbele din versurile următoare:

„Fiindcă nu-mi dă niciodată,
Și-apoi umple lumea toată
Că m-am dus și i-am cerut...”

11 *Atelier creativ.* Folosind expresiile frumoase din text, dar și altele pe care le cunoști, realizează un text creativ în care să prezinți discuția ta cu greierașul din poezie.

12 Proiect

Descrierea activității: Organizatorii „Târgului aromelor de toamnă” vă trimit o scrisoare în care vă solicită ajutorul pentru realizarea afișului și a invitațiilor acestui eveniment. Reporterii clasei vor realiza un articol în care vor prezenta modul în care s-a desfășurat târgul, iar la final organizatorii vor trimite o felicitare de mulțumire.

Recomandări: Vă împărțiți în trei grupe. Fiecare grupă va realiza anumite texte.

1. Grupa organizatorilor: scrisoarea de solicitare și felicitarea
2. Grupa elevilor creativi: afișul și invitația la eveniment
3. Grupa reporterilor: articolul

Prezentați proiectul în fața clasei.

Clubul de lectură

Baladă de toamnă

de Aurora Luchian

Printre buruieni uscate
Și găngăni alarmate,
Toamna lungă și ploioasă
A secerat ca o coasă
Tot ce-a întâlnit în cale,
De pe munți, dealuri și vale,
Lăsându-le zgribulite,
Lăcrimate, pustiite...

Parcă-i nesfârșită ceața!
Când brumată-i dimineața,
Când mohorâtă cu ploi,
Udând pomișorii goi,
Dar și vânturi nesfârșite...
Păsările îngrozite,
Părăsind cuiburi de-o vară,
Pe sub streșini se strecoară.

Nicio frunză n-a iertat!
Le-a pictat și au picat,
Le-a stropit cu ploi mărunte.
Cu mânie sus, la munte,
Burniță a presurat
Și pământul l-a muiat,
Topind snopi de ciumafai,
Dând la copii guturai.

Doar din galeria mică,
Scoate capul, mort de frică,
Un șoricel tremurând
Și pe toamnă întrebând:
– Unde-s zilele senine?
Te-ai gândit, doamnă, la mine,
Că am spice doar pe-o lună?!
S-a retras albit de brumă.

Rapsodii de toamnă

(fragmente)

de George Topîrceanu

A trecut întâi o boare
Pe deasupra viilor
Și-a furat de prin ponoare
Puful păpădiilor.

Cică-n munte, la povarnă,
Plopii și răsurile
Spun că vine-un vânt de iarnă
Răscolind pădurile.

Trei petunii subțirele,
Farmec dând regretelor,
Stau de vorbă între ele:
„Ce ne facem, fetelor?...“

Mai târziu, o coțofană,
Fără ocupație,
A adus o veste-n goană
Și-a făcut senzație:

Și-auzind din depărtare
Vocea lui tiranică,
Toți ciulinii pe cărare
Fug cuprinși de panică...

Floarea-soarelui, bătrână,
De pe-acum se sperie
C-au să-i cadă în țărână
Dinții, de mizerie.

 Subliniază expresiile frumoase din versurile de mai sus.

Evaluare inițială

Povestea toamnei

Într-un ținut îndepărtat trăia Bătrânul Anotimpurilor, cu cele patru fiice ale sale – Primăvara, Vara, Toamna și Iarna. Fiecare era de o frumusețe aparte, iar bătrânul le iubea pe fiecare la fel de mult, erau lumina ochilor săi. La vremea potrivită, marele Ceas al Timpului, care guverna acea împărăție, a arătat că era momentul ca cea de-a treia fiică să-și înceapă călătoria spre ținuturile locuite de oameni. Urma să le aducă acestora multe și bogate daruri, pe care le pregătise din timp – culori din cele mai blânde și luminoase luate de la Pictorul magic, flori delicate și înmiresmate de la Florarul împărăției, ploi mănoase și bogate din Cămara cerului, roade gustoase de la Grădinarul Șef și multe, multe altele.

Dar Toamna nu prea era mulțumită, și-ar fi dorit și altceva – ceva care să o facă și mai frumoasă și iubită de oameni.

– Dar ești minunată, îi spuse tatăl, ce ți-ai putea dori mai mult?

– Aș vrea, se gândi îndelung fata... ca Soarele să strălucească doar pentru mine.

– Dar acest lucru nu e posibil, Soarele e prietenul vostru, deci și al surorilor tale. Lumina sa neprețuită vă însoțește pe fiecare în călătoria voastră.

– Dar eu vreau ca Soarele să fie doar al meu, de fapt... să fiu chiar eu Soarele.

– Ce gând mai e și acesta? întrebă mirat Bătrânul Anotimpurilor. Ți-am explicat, frumusețea ta e dată de veșmintele deosebite pe care le porți și toate darurile cu care ești împodobită.

– Dacă nu vrei să-mi faci pe plac și să poruncești Soarelui ce ți-am spus, atunci anul acesta nu mai plec în călătorie. Și nu-mi pasă ce vor crede oamenii.

Văzând că fiica rămase îndărătnică în hotărârea sa și nu mai putu să facă nimic pentru a o îndupleca, bătrânul se retrase pentru a cugeta. Fiica sa devenise mândră și foarte aprigă în dorințele ei. După un timp, o chemă la sine și îi spuse:

– Dacă vei pleca la vremea potrivită, când te întorci te voi îmbrăca în cea mai frumoasă haină din câte au existat vreodată. E o haină cum nu există alta pe lume. Dar ai de făcut un singur lucru – să aduni în coșul tău toate razele de soare. Și când le vei strânge pe toate vei străluci mai frumos ca niciodată, căci vei fi îmbrăcată în haina Soarelui.

Și de atunci Toamna încearcă în fiecare an să adune cât mai multe raze de soare, pentru a primi de la tatăl său haina cea minunată. Dar Soarele deseori se retrage în spatele norilor, se ascunde printre copaci, între ramurile și frunzele lor, printre flori, aleargă mai iute ca vântul, nu se lasă prins defel. Căci razele sale sunt doar pentru acei care nu sunt mândri, iar frumusețea pentru cei care nu au îndrăzneala de a se crede Soare.

Sursa: psihointegrativa.ro; mir-psihologii.ru

• Partea I

1 Încercuiește răspunsul corect.

■ Textul este:

a) o poezie;   b) un articol;   c) o poveste.

■ Acțiunea textului se petrece:

a) într-un ținut;   b) în parc;   c) în cer.

■ Povestea are:

a) 4 alineate;   b) 11 alineate;   c) 7 alineate.

■ Toamna era:

a) mândră și foarte aprigă;   b) sprintenă și îndărătnică;   c) roșcată și îndrăzneță.

2 Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor propoziții, scriind în dreptul fiecăreia un **A** pentru cele adevărate sau un **F** pentru cele false.

☆ Bătrânul Anotimpurilor guverna acea împărăție.

☆ Toamna aducea ploi mănoase și bogate din Cămara cerului.

☆ A treia fiică și-ar fi dorit să fie și mai frumoasă și mai iubită de oameni.

☆ Frumusețea Toamnei era dată de veșmintele deosebite și de darurile cu care era împodobită.

☆ Bătrânul i-a cerut să adune în coș toate roadele.

☆ Razele Soarelui sunt doar pentru cei care nu sunt mândri.

3 Precizează câte un cuvânt cu înțeles asemănător pentru cuvintele:
fice, daruri, veșminte, defel.

---

4 Găsește câte un cuvânt cu înțeles opus pentru fiecare dintre cuvintele:
bucurie, a opri, bătrân, puțin.

---

5 Desparte în silabe cuvintele: *îndepărtat, frumusețe, să aduni, multe.*

• Partea a II-a

1

Barează forma greșită a cuvintelor scrise colorat.

- ☆ Bătrânul le iubea *l-a/la fel* de mult.
- ☆ Toamna *s-a/sa* plimbat prin lume.
- ☆ Tatăl *i-a/ia* cerut să adune toate razele de soare.
- ☆ Soarele aleargă *mai/m-ai* repede ca vântul.

2

Alcătuiește două enunțuri în care cuvântul *bătrân* să fie, pe rând, substantiv și adjectiv.

3

Analizează părțile de vorbire din propoziția următoare:

Frumoasa Toamnă a ascultat de tatăl ei.

4

Realizează un text creativ de 10-12 rânduri în care să descrii frumusețea acestui anotimp.

DESCRIPTORI DE PERFORMANȚĂ

Nr. ITEM	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
PARTEA I			
1.	Completează corect toate cele 4 propoziții.	Completează corect 3 propoziții.	Completează corect 2 propoziții.
2.	Stabilește valoarea de adevăr a tuturor propozițiilor date.	Stabilește valoarea de adevăr în patru cazuri.	Stabilește valoarea de adevăr în 2-3 cazuri.
3.	Precizează cuvinte cu sens asemănător pentru toate cele 4 cuvinte date.	Precizează cuvinte cu sens asemănător pentru 3 dintre cuvintele date.	Precizează cuvinte cu sens asemănător pentru 1-2 dintre cuvintele date.
4.	Precizează cuvinte cu sens opus pentru toate cele 4 cuvinte date.	Precizează cuvinte cu sens opus pentru 3 dintre cuvintele date.	Precizează cuvinte cu sens opus pentru 1-2 dintre cuvintele date.
5.	Desparte corect în silabe toate cele 4 cuvinte date.	Desparte corect în silabe 3 dintre cuvintele date.	Desparte corect în silabe 1-2 dintre cuvintele date.
PARTEA A II-A			
1.	Stabilește forma corectă a cuvintelor în toate cele 4 situații.	Stabilește forma corectă a cuvintelor în 3 situații.	Stabilește forma corectă a cuvintelor în 2 situații.
2.	Alcătuiește propozițiile respectând cerința.	Alcătuiește corect o propoziție.	Alcătuiește cu sprijin o propoziție.
3.	Analizează corect toate cele 5 părți de vorbire.	Analizează corect 3-4 părți de vorbire.	Analizează corect 1-2 părți de vorbire.
4.	Alcătuiește o compunere respectând cerințele date.	Alcătuiește compunerea cu cel mult cinci greșeli.	Alcătuiește compunerea, dar are mai mult de 5 greșeli.

II. DIN TAINILE CĂRȚII

Castana din poveste

după Octav Pancu-Iași

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Denumirea de **castană** face referire la *fructul* arborelui numit *castan*.

Cu parfumul lor deosebit, atunci când sunt coapte, castanele amintesc de bucuria zilelor copilăriei. Atât castanele comestibile, cât și cele sălbatice sunt cu adevărat miraculoase în tratarea diferitelor boli. Castanele sunt bogate în vitaminele C, B și A, precum și în minerale ca potasiu, magneziu, fosfor, fluor, cupru și în fosfolipidul lecitină. În scopuri terapeutice, se recomandă să folosești atât castane comestibile, cât și sălbatice.

1 Explică titlul textului.

2 Completează spațiile libere.

- ◆ Personajele principale ale textului sunt _____ .
- ◆ După ce a căzut din copac, castana s-a întâlnit cu _____ .
- ◆ Ghemotocul de hârtie fusese făcut de _____ dintr-o _____ .
- ◆ La casa vânătorului, ghemotocul și castana au fost întâmpinați de _____ .
- ◆ Ogarul i-a spus castanei că _____ .
- ◆ Cele două personaje au fost întâmpinate de papagal când au plecat să caute _____ .

- ◆ De la fereastra casei povestitorului a căzut _____ .
- ◆ Ghemotocul i-a reproșat băiatului că _____ .
- ◆ Băiatul l-a liniștit pe ghemotoc, l-a _____ și l-a _____ .
- ◆ La sosirea acasă, povestitorul a găsit _____ și _____ .

3 a) Ordonează ideile principale pentru a obține planul simplu de idei.

☐ La casa vânătorului	☐ De vorbă cu papagalul
☐ Un final fericit	☐ Din nou la povestitor
☐ Căderea castanei	☐ Discuția castanei cu ghemotocul

b) Transformă ideile principale, din titluri în propoziții.

4 Explică de ce crezi că a greșit băiatul când a rupt foaia din carte.

5 Transcrie enunțurile care explică sensurile cuvântului *toc*. Alcătuieste propoziții cu alte sensuri ale acestui cuvânt.

6 Alcătuieste propoziții în care cuvintele *poartă, cadă, mine* și *minte* să aibă alte sensuri decât cele din textul „Castana din poveste“.

7 Citește pe roluri, împreună cu un coleg.

Joc de rol
în perechi

Cosmin: – Iulian, doamna învățătoare ne-a spus de o acțiune ce se va organiza în această sâmbătă. Despre ce e vorba?

Iulian: – Este vorba despre un proiect ecologic la care va participa și clasa noastră.

Cosmin: – Ce trebuie să facem?

Iulian: – Mâine ne vom împărți pe grupe. Unii vor aduce maculatură, alții vor planta în curtea școlii flori de toamnă. O parte dintre noi vom aduna cu mânuși gunoaietele din curtea școlii și din împrejurimi.

Cosmin: – Eu am strâns multă maculatură! Reviste, ziare, caiete vechi, foi de care nu mai aveam nevoie, toate adunate într-o cutie. Astfel protejăm natura și nu mai sunt tăiați copacii.

Iulian: – Ai dreptate! Copacii curăță aerul, dar sunt sacrificați pentru a se transforma în file de hârtie.

Cosmin: – Natura ne va fi recunoscătoare!...

Iulian: – Cum am discutat ieri în clasă, noi îi suntem recunoscători și trebuie să reciclăm responsabil pentru a se bucura și generațiile viitoare de un mediu curat.

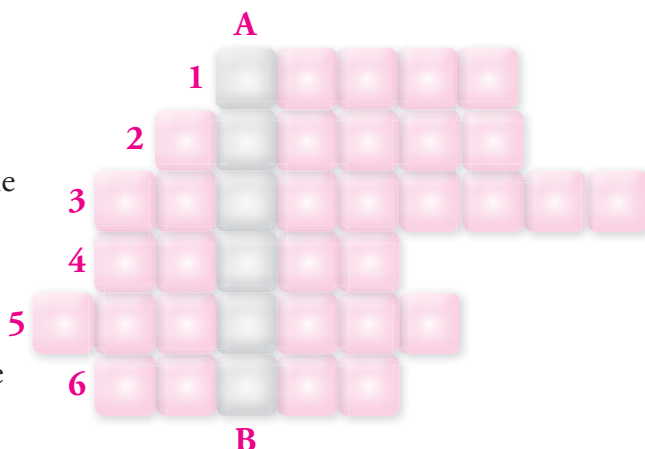
8 Amintește-ți și precizează care sunt etapele de realizare a unei cărți.

9

Cuvinte încrucișate. Completează careul de mai jos, apoi citește ce ai obținut pe verticala A-B.

1. Loc unde se leagă sau se cos filele cărții
2. Fiecare dintre cele două fețe ale unei foi de hârtie
3. Persoanele care fac acțiunea unei lecturi
4. Persoana care creează o operă literară
5. Îvelișul protector al unei cărți
6. Bucată dreptunghiulară de hârtie pe care se scrie

10

Scrive sub fiecare imagine câteva propoziții care să ofere informații legate de ceea ce este prezentat în fiecare desen.

● Elemente de limba română ●

1

Realizează corespondența dintre o expresie din prima coloană cu alta din a doua coloană cu sens asemănător.

- o făcu ghemotoc
- venise vremea
- a trece necazul
- a sta de pomană

- era timpul
- a nu face nimic
- o mototoli
- a nu mai fi supărat

2

Descoperă cuvintele ascunse în fiecare din cele din șirul: **concentrează, dulceață, ramură, incomod.**

ATENȚIE!*cel* = acel*cel mai mult, cel mai frumos* =
cel mai înalt grad*ce-l interesa* = ce îl interesa*ce-a pățit* = ce a pățit*Două cuvinte care se rostesc într-o singură
silabă, înaintea unui verb***3****Completează cu *cel/ce-l, cea/ce-a*.**

- * Mircea este _____ mai bun prieten al meu.
- * _____ care nu va ajunge la petrecere este Ioana.
- * Tatăl îl pedepsește pe fratele meu pentru _____ greșit.
- * Nu știu _____ nemulțumește pe colegul meu de bancă!
- * – De _____ alegi din coș pe _____ mai copt măr?
- * Am auzit _____ povestit Crina despre _____ care i-a rupt florile.

4**Rescrie enunțurile următoare după model.***Model: Irina povestește ce a pățit.**Irina povestește ce-a pățit.*

Ce a fost pe listă am cumpărat.

A povestit ce a pățit în excursie.

*De ce îl duci pe câțel în cușcă?**De ce-l duci pe câțel în cușcă?*

– Pe ce îl așezi ca să nu se murdărească?

Ce îl emoționa era plecarea păsărilor călătoare.

5**Încercuiește forma corectă.**

- ☆ *Cell/Ce-l* mai bun la matematică va primi o medalie.
- ☆ Cu *ceal/ce-a* primit de la mama și-a cumpărat o carte.
- ☆ De *cel/ce-l* ajută părinții la teme?
- ☆ Iau pălăria roșie sau pe *ceal/ce-a* neagră?
- ☆ *Cell/Ce-l* interesează pe Rareș este să nu-l dezamăgească pe *cel/ce-l* mai bun prieten.
- ☆ Nu știu *ceal/ce-a* avut cu mine de nu mi-a vorbit!

6**Desparte în silabe cuvintele următoare: *dimineață, ghemotocul, împrumutată, nimeriră, vânătoare, povestitorului, castană*.****7****Subliniază cuvintele care rimează cu cele date.**câine ♦ latră
♦ mâinevezi ♦ crezi
♦ vederedintotdeauna ♦ mereu
♦ lunapană ♦ castană
♦ monitorfilă ♦ vilă
♦ filenumește ♦ vorbește
♦ nume

8

Joc FAZAN. Scrie cuvinte noi, folosind ultima silabă a cuvântului anterior, ca în exemplul dat.

Exemplu: **carte – temător – tornadă – dăruise – separare – regină – nămete...**

- pâine – _____
- fică – _____
- silabă – _____

9

Bifează șirurile care conțin doar cuvinte cu sens asemănător.

☐ elev, școlar, învățăcel, profesor	☐ haios, amuzant, nostim, simpatic
☐ pom, arbore, copac, plantă	☐ inamic, dușman, vrăjmaș, prieten
☐ a munci, a lucra, a produce, a crea	☐ magie, vrajă, vrăjitorie, incantație
☐ inteligent, deștept, mincinos, descurcăreț	☐ a plăcea, a prefera, a agreea, a simpatiza

10

Rescrie enunțurile următoare, înlocuind cuvântul *muncitor* cu unul dintre sinonimele (cuvintele care au sens asemănător) următoare: *barnic, meseriaș, silitor.*

🌸 Medalia este pentru cel mai muncitor elev.

🌸 Omul muncitor de hrană nu duce dor.

🌸 Un muncitor a reparat strungul.

11

Subliniază intrusul din seria cuvintelor cu înțeles opus pentru:

- 🌸 frumos → oribil, slut, urât, nearătos, chipeș
- 🌸 curaj → lașitate, supărat, frică, teamă
- 🌸 a lăuda → a bârfi, a denigra, a spune, a huli
- 🌸 adevăr → realitate, eroare, minciună, neadevăr
- 🌸 a plăcea → a dezgusta, a gusta, a dispăcea, a respinge

12

Scrie cuvintele cu sens opus, așezând una dintre silabele *a, ne, in, des* sau *dez* în fața cuvintelor următoare: *ascultător, a înnoda, capabil, tipic, a integra, decis, interes, acoperit.*

13

Modifică oral dialogul din manual dintre o fetiță și medicul stomatolog, astfel încât fetița să înțeleagă tot ce îi spune acesta.

14

Citește cu atenție textul de mai jos, apoi completează enunțurile.

„– Vai de păcatele mele, răspuse câinele, pentru că sunt bătrân și slăbesc din zi în zi tot mai mult și pentru că la vânătoare nu mă mai dovedesc bun de nicio ispravă, stăpânul meu și-a pus în gând să-mi facă de petrecanie, și atunci mi-am luat repede tâlpășița. Dar vorba e cu ce-o să-mi câștig eu pâinea de-aci înainte?

– Știi ceva, îi spuse măgarul, eu mă duc la Bremen să mă fac muzicant. Hai cu mine, că s-o mai găsi și pentru domnia ta un loc în taraf! Eu o să cânt din lăută, iar tu o să bați la toba mare.“

(„Muzicanții din Bremen“, de Frații Grimm)

* Schimbul verbal este realizat între _____ și _____.

* În acest dialog, vorbitorul este la început _____, iar măgarul este _____ . Apoi măgarul devine _____ și îi propune câinelui, care este _____, să _____.

* „_____“ este o formulă care dovedește respect.

15

Joc de rol

Imaginează-ți că te-ai întâlnit cu vecina ta, care este și bunica unei colege. Vine de la piață și are multe sacoșe. Scrie un dialog în care să folosești exprimarea cuviincioasă și să surprinzi o comportare civilizată.

**Clubul
de lectură**

Când se scrie o poveste

de Passionaria Stoicescu

Pentru asta nu-ți trebuie o oră anume, fiindcă năzdrăvana de poveste, atunci când s-a plictisit în capul tău, îți ciocănește ușor în tâmplă și nu-ți dă pace:

– Heeei! Ia, te rog, o coală de hârtie și scrie-mă odată, că mi s-a urât aici pe întuneric, lângă atâtea gânduri neînsemnate bâzâind pe lângă mine. Recunoaște că dintre ele eu sunt mai năstrușnică și merit să fiu mărturisită și altora!

Dacă e dimineață, îi faci un ceai cu multă lămâie și o îmbii să se aștearnă:

– Fii binevenită! îi zici și ea, cu pași mărunți și veseli, innegrește în grabă filele.

Dacă e pe la prânz, nu te arăți supărat că te-a deranjat de la masă, ci lași totul baltă, o scrii pe nerăsuflăte și pe urmă abia mănânci prânzul acela, uitându-te de sus la bucate și zicându-le:

– Ce credeți voi? „La plăcinte înainte și la război înapoi?“

Dacă e după-amiază, povestea vine sigur cu întâmplări odihnitoare, că oricât ai fi de obosit, în loc să te întinzi o oră, două, o saluți cu plecăciune:

– Ce bucurie! Așterne-te! Așterne-te! Cum o să mă deranjezi? De dormit pot să dorm și mâine și poimâine, dar tu, dacă nu poPOSEȘTI acum, cine știe de-am să te mai văd vreodată...

În sfârșit, dacă e noapte și toți ai casei dorm, povestea are cel mai mare curaj să se arate. Ba își mai cheamă și vreo două, trei surate. Pentru că, dacă n-ați știut, vă spun eu: o poveste e tare sfioasă și puțin îi trebuie să se supere de ceva, să se sperie ca s-o ia din loc și să nu se mai întoarcă. Dar așa, când stelele fac hoțește cu ochiul, clipind mărunț și des, povestea vine tiptil și se lasă scrisă de mână sau la calculator, de stilou sau de pix, ba chiar și de creion.

– Ia te uită! zice soarele roșu de emoție, dimineața, când răsare și iscodește prin ferestre. S-a mai născut o poveste!

Puiul

de Ioan Alexandru Brătescu-Voinești

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Prepelița este o pasăre migratoare de câmpie, de circa 18 cm lungime, de culoare brună, cu dungi pe spate. În ciuda faptului că sunt mai mici decât ouăle de găină, ouăle de prepeliță au o valoare nutrițională de patru ori mai mare, conțin numeroase vitamine și minerale și colesterol „bun“. Au de aproape trei ori mai multă vitamina B1 decât ouăle de găină, de două ori mai multă vitamina A și B2 și de cinci ori mai mult fier și potasiu. Potențialul lor alergic este mai mic. Consumul regulat de ouă de prepeliță ajută la tratarea mai multor afecțiuni. În Japonia, școlărilor li se ofereau la prânz, zilnic, câte 2 ouă de prepeliță.

Marchează cu X răspunsurile corecte.

• După ce s-a odihnit, prepelița:

- a făcut curat; a plecat în Africa;
 a făcut un cuib; prindea lăcuste.

• Din cele șapte ouă au ieșit puii:

- goi ca puii de vrabie; cu pene multicolore;
 mici, frumoși și ascultători; gălăgioși și răutăcioși.

• Puiul cel mare a fost prins în iunie de:

- un flăcău sub căciulă; un bătrân secerător;
 țăranii din sat; câinele vânătorului.

• Vânătorul a venit cu Nero:

- într-o dimineață călduroasă de vară; într-o seară răcoroasă;
 după lecțiile de zbor; într-o după-amiază de august.

• Alica vânătorului:

- a împușcat puiul în aripă; a împușcat prepelița-mamă;
 l-a speriat pe Nero; i-a împrăștiat pe cei șase pui.

• Ceea ce a făcut-o pe pasăre să plece cu cei șase pui spre țările calde a fost:

- venirea zilelor mici și posomorâte; căderea brumei;
 sosirea toamnei; suflarea dușmănoasă a crivățului.

2

Răspunde și explică.

- * Cum pregătește prepelița cuibul?
- * Ce s-a întâmplat după trei săptămâni cu cele șapte ouă de prepeliță?
- * Ce a simțit puiul neascultător când a fost prins de Marin?
- * Cum îi pregătea prepelița pe pui pentru lunga călătorie?
- * Și-a părăsit prepelița puii când a zburat deasupra pământului?
- * Cum a procedat prepelița-mamă când și-a găsit puiul rănit în lăstar?
- * Ce învățătură se desprinde din textul „Puiul“?
- * Cu ce personaj din lecturile citite se aseamănă puiul neascultător?

3

Menționează semnele toamnei, așa cum reies din text.

4

Transcrie din text enunțurile care exprimă:

- sfaturile prepeliței la apariția vânătorului;
- sentimentele mamei la apropierea timpului plecării.

5

PRO sau CONTRA? Scrie cel puțin câte un argument în care să susții sau să respingi decizia păsării de a zbura fără puiul rănit.

PRO

CONTRA

6

Atelier creativ. Continuă acțiunea și modifică finalul în așa fel încât să nu mai fie trist.

• Semnele de punctuație •

1

Explică folosirea semnelor de punctuație indicate.

a) **virgula:** A început să adune bețișoare, foi uscate, paie și fire de fân.

b) **linia de dialog:** – Lasă-l jos, Marine, că e păcat de el!

c) **punctele de suspensie:** Când l-a găsit și i-a văzut aripa rănită, a înțeles că era pierdut, dar și-a ascuns durerea, ca să nu-l deznădăjduiască...

d) **semnul exclamării:** – Nu mă lăsați!

2

Transformă propozițiile următoare din enunțiative în propoziții exclamative și interogative.

♦ Păsările călătoare au plecat.

♦ Călătoria spre țările calde era dificilă.

3

Completează spațiile libere cu ceea ce exprimă fiecare propoziție exclamativă.

Model: ☆ Să aveți un zbor plăcut! Urare

☆ Fii atent la lecțiile de zbor! _____

☆ Bună dimineața, puișorilor! _____

☆ Stați nemișcați până mă întorc! _____

☆ Ce sperietură a mai tras puiul neascultător! _____

☆ Tare bucuros a fost puiul cel mare când a fost eliberat! _____

☆ Piu! Piu! _____

4

Alcătuiește propoziții cu următoarele expresii, la sfârșitul cărora să folosești semnele de punctuație marcate.

❖ moartă de oboseală _____ .

❖ chemarea mamei _____ ?

❖ bătea inima _____ !

❖ te vei face mare _____ ?

❖ aripile ocrotitoare _____ .

❖ luptă sfâșietoare _____ !

5

Scrie cuvinte cu sens opus pentru:

Model: • cea înaltă ≠ cea scundă

• cea dulce ≠ _____

• cea leneșă ≠ _____

• cea ascultătoare ≠ _____

• cea dintâi ≠ _____

6

Alcătuiește propoziții folosind cuvintele: *ce-a crezut, ce-a povestit, ce-a plouat, ce-a strigat.*

7

Unește cu forma corectă.

- Care este ... mai puternică vietate? ●
- Suntem elevi în ... mai nouă școală. ●
- Nu știi de ... procedat astfel! ●
- A ascultat tot ... spus profesorul. ●

cea

ce-a

- – Citesc ... de-a doua lectură.
- – A primit calificativ pentru ... scris.
- – După ... realizat desenul, i l-a dat mamei.
- – Fata moșului a ales ... mai mică ladă.

Clubul
de lectură

Prepelița și puii ei

fragment

de Lev Tolstoi

O prepeliță își clocește ouăle într-un lan de ovăz, scoase pui, dar se tot teme că stăpânul ogorului să nu înceapă să cosească ovăzul. Plecând după hrana puilor, le porunci acestora să asculte bine și să-i povestească după aceea tot

ce își vor spune oamenii. Când se întoarse pe înserate la cuib, puii îi dădură următoarea veste:

– E rău de noi, măicuță. A trecut pe aici stăpânul ogorului dimpreună cu feciorul său și i-a spus acestuia: „Ovăzul meu a dat în pârgă, trebuie cosit. Să te duci, fiule, pe la vecini și prieteni, să le spui că-i rog să vină la coasă.“ E rău de noi, măicuță, mută-ne de aici, căci mâine-dimineață vecinii vor fi în lan.

Bătrâna prepeliță îi ascultă cu luare-aminte și spuse:

– Nu vă fie teamă, copii, stați fără grijă – ovăzul nu va fi secerat atât de repede.

A doua zi în zori, prepelița zbură iar într-ale ei și iar le porunci puilor să asculte ce va mai spune stăpânul lanului. Când se întoarse la cuib, puii îi spuseră:

– A dat iar stăpânul pe aici, măicuță, a tot așteptat prietenii și vecinii, dar n-a venit nimeni.

Atunci i-a spus feciorului: „Să te duci, fiule, pe la frați, pe la cumnați, pe la cumetri și să le spui că-i rog să vină neapărat mâine la coasă“.

– Nu vă speriați, copii, nici mâine nu va fi secerat ovăzul, spuse bătrâna prepeliță.

În ziua următoare, întorcându-se iar la cuib:

– Ei, ce-ați mai auzit?

A venit iar stăpânul cu fecioru-su pe aici, au tot așteptat rudele. Acestea nu s-au arătat. Atunci i-a spus el feciorului: „Se vede că degeaba așteptăm, fiule, că ajutor n-om primi de nicăieri. Ovăzul e în pârgă. Să pui în rânduală cele de trebuință, că mâine, cum s-o crăpa de ziuă, venim aici și ne apucăm singuri de coasă“.

– Ei, puișorii mei, spuse prepelița, de vreme ce omul a hotărât să pună singur mâna, fără să aștepte ajutorul altora, treaba se va face. Se cade să ne mutăm de aici.

Micul Prinț

după Antoine de Saint-Exupéry

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Completează cu informațiile din text.

☆ locul: _____

☆ timpul: _____

☆ personajele: _____

2

Colorează bulinele, corespunzător fragmentului.

■ Pentru a-ți face un prieten este necesar:

- să fii foarte răbdător; la început să stai departe;
 să nu vorbești exagerat; să te apropii zilnic.
 să te superi dacă nu iese ca tine;

■ Monotonia vieții se schimbă dacă:

- ai bani; ai prieteni; te plimbi; te joci;
 asociezi ce vezi cu cei dragi.

■ Trandafirul a devenit special, deoarece Micul Prinț:

- l-a sădit; l-a udat; l-a adăpostit;
 l-a ferit de omizi; l-a ascultat; l-a rupt.

■ Pentru o prietenie adevărată trebuie:

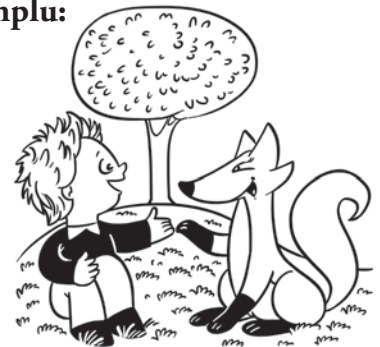
- să petreci timp cu cât mai multe persoane; să ai sentimente pentru cineva;
 să nu judeci numai ce vezi; să îți faci timp pentru prietenul tău;
 să reproșezi greșelile făcute; să-i uiți pe cei pe care nu-i mai vezi.

3

Alcătuiește planul dezvoltat de idei, pornind de la planul simplu:

- Întâlnirea vulpii cu Micul Prinț
- Dorința roșcatei
- Explicația prieteniei
- Lecția împlânzirii
- În căutarea trandafirului unic
- Despărțirea

4

Barează cuvintele care nu arată însușirile Micului Prinț.

prietenos

politicos

curios

trufaș

răbdător

iubitor

responsabil

dur

șiret

supărăcios

5

Transcrie din text expresii care arată că băiețelul era cuviincios.

6

Atelier creativ. Prezintă în câteva rânduri prietenia ta cu o necuvântătoare. Precizează spațiul, timpul acțiunii și etapele acestei legături.

• Elemente de limba română •

1

Scrie antonimele cuvintelor.

politicos ≠ _____

apăru ≠ _____

trist ≠ _____

prietenie ≠ _____

inutil ≠ _____

aproape ≠ _____

aceeași ≠ _____

nimeni ≠ _____

2

Alintă cuvintele: *vulpe, trandafir, omidă, băiat, grâu, oameni.*

3

a) Înlocuiește cuvântul *vii* cu alte cuvinte care au același înțeles.

☛ – Tu vii la ora patru după-amiază! (_____)

☛ Vulpea se plimba zilnic prin vii. (_____)

b) Alcătuieste câte o propoziție cu sensurile următoare ale cuvântului *vii*.

☛ _____ (stridente)

☛ _____ (în viață)

4

Formează verbe de la substantivele date.

Model: lovitură → a lovi

întrebare → _____

privire → _____

cântec → _____

rezolvare → _____

locuință → _____

muncitori → _____

desen → _____

plimbare → _____

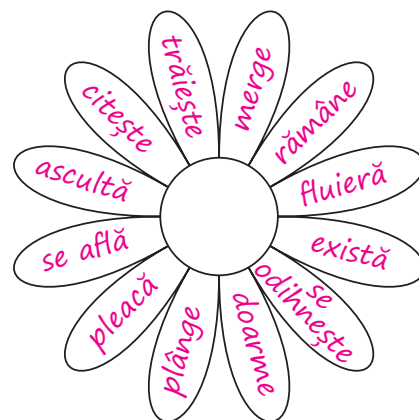
sprijin → _____

5

Alcătuieste enunțuri în care cuvintele *sare, mătură, car, port* să fie verbe.

6

Colorează verbele de acțiune cu verde, pe cele de stare cu galben și pe cele de existență cu roșu.

7 Înlocuiește expresiile următoare cu verbul sinonim din paranteză, apoi alcătuește enunțuri cu ele, la numărul singular, dar persoane diferite.

• a pune paie pe foc; • a pune la picioare; • a pune înainte; • a pune gura pe ceva; • a pune ochii în pământ; • a pune osul la treabă; • a pune o vorbă; • a pune umărul; • a-și pune în cap ceva.

(a-și propune, a gusta, a interveni, a înrăutăți, a munci,
a se rușina, a oferi, a contribui, a ospăta)

8 Rescrie propozițiile următoare, trecând verbele la timpul trecut și la viitor.

- ✿ Eu merg pe o cărare. ✿ Trandafirii aduc bucurie privitorilor.
- ✿ Cornel aleargă pe terenul de sport. ✿ Noi suntem fascinați de peisaj.
- ✿ Intri în magazinul din apropiere. ✿ Ea ascultă cântecul scatiului.
- ✿ Voi învățați lucruri noi din textele literare. ✿ Fetele pregătesc un dans nou.

9 Scrie forma corectă a verbelor.

Într-o zi, Micul Prinț _____ cu vulpea. Cei doi _____
(a se întâlni, trecut) (a vorbi, trecut)
despre importanța prieteniei.

– Tu _____ pentru mine doar un băiețel, _____, iar eu _____ pentru
(a fi, prezent) (a zice, trecut) (a fi, prezent)
tine doar o vulpe. Dacă tu mă _____, noi doi _____ nevoie unul de altul.
(a îmblânzi, prezent) (a avea, viitor)
_____ unici în lume unul pentru altul.
(a fi, persoana I, plural, viitor)

Micul prinț și-_____ seama că acel trandafir nu _____ o floare oarecare, ci
(a da, trecut) (a fi, prezent)
_____ de celelalte.
(a se deosebi, prezent)

10 Pune verbele, pe rând, la timpul trecut. *Model: se întâlnesc → s-au întâlnit*

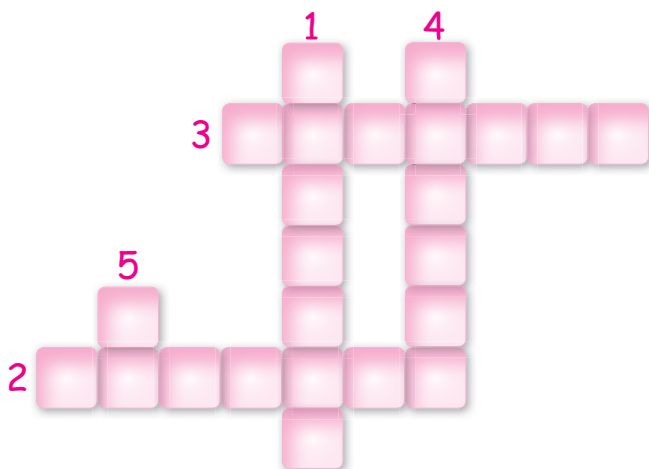
„Doi amici se întâlnesc. Se întreabă, se cercetează de sănătate. Apoi unul dintre ei zise:

– Ei! ce faci tu azi? Unde petreci seara?

– Astăzi sunt invitat la masă la un amic al meu intim.“ (Petre Ispirescu, „Păpara“)

11 Completează grila!

1. Verbul *citește* se află la timpul ... .
2. La timpul trecut acțiunea se petrece ... de momentul vorbirii.
3. Verbul *a privi* la timpul prezent, persoana I, numărul singular.
4. Verbul *a (se) ivi*, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular.
5. Când acțiunea se petrece ... momentul vorbirii, verbul este la timpul prezent.

Fișă autobiografică

1. Numele tău	5. Numele mamei	9. Codul numeric personal (CNP)
2. Prenumele tău	6. Prenumele mamei	10. Ocupația ta
3. Numele tatălui	Număr de telefon	11. Domiciliul tău
4. Prenumele tatălui	7. Data nașterii tale	
Număr de telefon	8. Locul nașterii	

Analizează verbele din textul următor, precizând timpul, persoana și numărul acestora.

O poveste cu o blană de hoțoaică roșcovană

de Passionaria Stoicescu

La o margine de sat,
cu o tolbă de furat,
vulpea a venit în zori
să distribuie scrisori.
S-a-nvârtit, a dat ocol...
„Nu cumva cotețu-i gol?
Puii nu sunt nicăieri...”
– Poșta!
V-am adus vederi
și scrisori
și-o telegramă!...
Vai, se vede că vi-e teamă!
Haide, îndrăzniți, găini,
că m-așteaptă și-alți vecini!
Uite, am și loz în plic!
scoateți capul, doar un pic!

Tac găinile-n coteț,
dar cocoșul îndrăzneț:
– Mai așteaptă, că Grivei
a făcut rost de trei lei
și tot latră că-i e dor
de un loz câștigător!

Dar de n-o fi cu cinci mii,
poștărițo, să te ții,
c-o să cheme vânători,
să-ți... răspundă la scrisori!

Muma lui Ștefan cel Mare

de Dimitrie Bolintineanu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Completează cu informațiile legate de textul din manual.

Textul este scris sub formă de _____, alcătuită din trei _____ inegale. Cele douăsprezece _____ ale primei strofe prezintă spațiul, timpul și pe cele două _____ feminine. În a doua strofă se povestește apariția lui _____ și discuția lui cu mama sa. Finalul acțiunii reiese din cele patru versuri în care se prezintă întoarcerea domnitorului pe câmpul de bătălie și victoria _____.

2

Transcrie versurile care prezintă:

- aspectul fizic al domniței;

- înfrângerea românilor;

- îndemnul mamei;

- izbânda oastei moldovene.

3

Încercuiește varianta corectă.

■ Acțiunea poeziei se petrece:

- a) dimineața;   b) la miezul nopții;   c) la prânz;   d) seara.

■ Domnița se afla în castel cu:

- a) soacra;   b) soțul;   c) mama;   d) sora.

■ Motivul pentru care Ștefan cel Mare a venit la castel era că:

- a) plângea domnița;   b) l-a chemat mama;   c) era rănit;   d) era frig afară.

■ Deși își iubea mult fiul, mama lui Ștefan:

a) nu l-a lăsat să o vadă pe soția sa;

c) i-a tratat rănila și l-a lăsat să plece;

b) nu i-a deschis poarta pentru că era noapte;

d) l-a trimis să apere țara de dușmani.

■ Sentimentul cel mai puternic al mamei este de iubire pentru:

a) țară;

b) fiu;

c) noră;

d) flori.

■ Sfatul primit l-a făcut pe domnitor să:

a) își odihnească armata;

c) își mobilizeze armata;

b) facă pace cu inamicul;

d) caute adăpost altundeva.

4

Alcătuiește propoziții cu alte sensuri ale cuvântului **corn** decât cel din text.

5

Atelier creativ. Realizează în câteva rânduri portretul unuia dintre personaje, așa cum reiese din poezie.

6

Precizează ce redau cuvintele evidențiate din text.

a) „Clasa avea șaisprezece bănci: băncile aveau și șaisprezece *monitori*“.

(B. Șt. Delavrancea, „Domnul Vucea“)

b) „Furnicile se duc, cercetează, umblă și aduc. *Nimeni nu vine cu mâna goală!*, sună ordinul statului major.“

(Tudor Arghezi, „Furnicile“)

c) „Bubico (impacientat): Ham! ham!

Ah! suspin eu în adânc; lua-te-ar hingherul, Bùbico!

Dar cucoana apropie paharul aplecat de botul favoritului, care-ncepe să lăpăie, și lăpăie, și lăpăie, până când un pasager se arată la ușa compartimentului nostru, uitându-se-năuntru.“

(Ion Luca Caragiale, „Bubico“)

7

Explică ce marchează punctele de suspensie în exemplele următoare.

a) „Apa se domolește... Vâslașii își dau binețuri cu oamenii de pe mal, se întreabă de-ale lor, iar bolțile pădurilor parcă vorbesc și ele...“

(Alexandru Vlahuță, „Pe plută de la Dorna la Piatra“)

b) – Dar pe la mijlocul kilometrului 24, deodată s-aude un șuier, apoi semnalul de alarmă, trei fluier scurte, și trenul se oprește pe loc, producând o zguduitură puternică.

– Ce e? Ce e?... Toți pasagerii sar înspăimântați la ferestre, la uși, pe scări...

(Ion Luca Caragiale, „D-I Goe...“)

c) – Vrei să vii?

– !!...

88

Alcătuiește un text de cinci rânduri în care să folosești atât ghilimelele (o poreclă/gândurile unui personaj), cât și punctele de suspensie.

9

Scrie forma corectă a verbului dintre paranteze.

Marcela este la telefon. Vorbește cu prietena ei, Ioana.

– Să _____ la mine și să-ți _____ caietul de comunicare.
(a veni) (a aduce)

– Acum? întrebă Ioana.

– Da. Îți _____ tema, ca să _____ mâine la evaluare. Apoi repetăm
(a scrie) (a ști)

formele verbelor ca tu să _____ și să _____ corect.
(a ține minte) (a scrie)

– Nu _____ mirată! Mâine vreau ca noi să _____ punctaj maxim.
(a fi) (a lua)

Scriere corectă

10

Barează forma greșită a verbelor.

a) – Nu fii cu capul în nori!

– Fii atent la enunțul exercițiilor!

– Să ști că aceasta se cunoaște după cum scrii rezolvarea.

– Va fii ușor dacă ții minte aceste lucruri.

– Astfel tu devii un elev bun care ei calificative bune și vei fii felicitat pentru că scri corect.

b) Eram în excursie când a început ploaia. Nu am loat umbrelele la noi.

Am intrat într-un muzeu.

A fost o idee bună ca să nu fii udat.

Nu fii îngrijorat, pentru că ploaia va fii scurtă.

11

Încercuiește varianta potrivită și rescrie enunțurile corect.

✿ Odată/O dată, la ședința cu părinții s-a stabilit odată/o dată la care să aducem maculatura.

✿ Mirela a scris în caiet odată/o dată diferită de cea de pe tablă.

✿ Pe aceste meleaguri a trăit odată/o dată un neam de oameni harnici și viteji.

✿ Copilul a luat odată/o dată din ciorbă și de câteva ori din tocăniță.

✿ Elevii au intrat în clasă odată/o dată cu doamna învățătoare.

✿ Va veni odată/o dată vremea să vedem ce greu e să fii adult!

✿ Paștele nu se sărbătorește la odată/o dată fixă.

Recapitulare

* Citește cu atenție textul următor.

Legenda buciumului

de Petru Demetru Popescu

Domnea în nordul Transilvaniei voievodul Menumorut. Stăpânea peste întinderile verzi ale dealurilor mănoase și galbene de holda câmpiilor. [...]

Dar Menumorut simțea și parcă auzea pasul nevăzut al vrăjmașului, care venea dinspre Panonia să calce hotarul românilor. Mergea pretutindeni pentru a afla voinici buni de oaste și căuta locuri potrivite pentru capcane. În drumurile sale, ajunse într-o zi în inima Apusenilor. [...]

Într-un fapt de seară dădu peste un cioban pe nume Mihiu, care cânta măiestrit din fluier. Cânta așa de duios, încât putea să înmoaie și inima pietrei. Dar voievodul păru neclintit:

– Ascultă, voinicule, grăiești strașnic din fluier. Bun să înduioșezi oile. Dar acum se apropie vrăjmașii de pământurile noastre. Aș avea nevoie de un glas puternic ca al tunetului. Să cheme la luptă!

În noaptea aceea voievodul dormi în coliba lui Mihiu. În zori, când deschise ochii spre săgețile soarelui, ieși afară și îl zări pe voinic dăltuind în lemn un fluier mai mare.

– Iată, voievodule, fluierul acesta are glas mai puternic!

Și începu să cuvânte din acest fluier nou. Voievodul ascultă o clipă. Surâse parcă mulțumit.

Apoi zise:

– E mai puternic decât celălalt. Dar glasul îi este încă slab și neauzit!

Mihu tăcu chitic. Dar când spre apusul soarelui voievodul se întoarse, se minună de ceea ce văzu. Voinicul nu stătuse cu mâinile în sân. Dăltuise un ditamai fluier care ajungea, dacă-l țineai la gură, până aproape de pământ.

– Așadar n-ai uitat, voinice!

– Nu, stăpâne! Și Mihiu își umflă pieptul și începu să cânte. Dar ce cântec! Un vuiet puternic care străbătu îndată văile și se întinse apoi pe drumuri încercând depărtările. Parcă ar fi fost însuși glasul tunetului.

Abia acum Menumorut zâmbi. Fața îi era luminată de o bucurie lăuntrică. Îl îmbrățișă pe Mihiu și îi vorbi din inimă:

– Acum da, voinicule. Acest fluier parcă e tunet și vuiet. Și fără să vrea, un nume i se înfiripă în minte... parcă e bucium. El este menit să-i cheme la luptă pe viteji!

Mihu a surâs și el fericit că izbutise să împlinească acel gând al voievodului. Iar Menumorut zise din nou:

– Să-i înveți și pe alți voinici să făurească buciume. Să stați de veghe pe înălțimi. Iar când veți vedea că vrăjmașul ne calcă pământurile să buciumați pentru a ridica Țara la luptă! [...]

(Legende și povestiri din istoria românilor, vol. „Inimi de viteji“)

1

Răspunde la întrebări.

- a) De ce colinda voievodul Menumorut țara?
- b) Ce voia acesta de la ciobanul Mișu?

2

Spune-ți părerea! Ce crezi că i-a plăcut voievodului în sunetul buciumului? (2 însușiri)

3

La ce a fost folosit buciumul în istoria românilor? Menționează o operă literară studiată în care apare rolul acestuia.

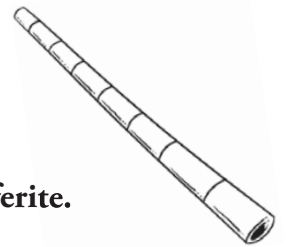
4

Povestește ultimul fragment al textului, unde să integrezi și dialogul transformat în povestire.

5

- a) Barează cuvintele care nu conțin grupurile de sunete învățate.
- b) Încercuiește grupurile întâlnite (despărțind cuvintele în silabe).

vuiet, bucurie, măiestrit, noaptea, dealuri, câmpie

6

Alcătuiește două enunțuri în care cuvântul *inimă* să aibă sensuri diferite.

7

Indică timpul, persoana și numărul verbelor.

simțea ⇨ _____

grăiești ⇨ _____

(vrăjmașul) calcă ⇨ _____

veți vedea ⇨ _____

8

Explică utilizarea semnelor de punctuație -, ,, ..., ! **în replica:**

„- Acum da, voinicule. Acest fluier parcă e tunet și vuiet. Și fără să vrea un nume i se înfiripă în minte... parcă e bucium. El este menit să-i cheme la luptă pe viteji!“

9

Scrie la a) cuvinte cu același sens și la b) cuvinte cu sens opus.

a) mănios = _____	b) văzut ≠ _____
strașnic = _____	potrivit ≠ _____
vrăjmaș = _____	înmuiat ≠ _____
a izbuti = _____	puternic ≠ _____
a făuri = _____	mulțumit ≠ _____
a sta de veghe = _____	luminat ≠ _____

10

Trece la plural propozițiile date.

Câinele s-a luat după vulpe. → _____

Eu iau caietul. → _____

Tu vii de departe. → _____

Copilul strânge resturile după popas. → _____

Evaluare

* Citește fragmentul pentru a rezolva sarcinile de mai jos.

În timpul luptelor de hărțuială pe care le purta Țepeș cu turcii, conduși de însuși sultanul Mohamed, un soldat român căzu **prizonier**. Sultanul, poruncind să-l aducă înaintea sa, îl întrebă răstit:

- Spune, ghiaure, pe unde se ascunde domnul vostru?
- Pretutindeni și **nicăieri**, iar dacă vrei să-l găsești, du-te de-l caută!

Uimit de răspunsul și îndrăzneala soldatului, îl întrebă iarăși:

- Câți soldați are el, cu toții?
- Mai puțin cu unul... Și dacă vrei să știi câți soldați i-au mai rămas, du-te de-i numără!

Tulburat de mânie, sultanul strigă bătând din picior:

- Dacă nu vrei să spui, ghiaure, voi porunci să te spânzure.
(„Un ostaș de-al lui Țepeș“ – Legendă istorică)

Vocabular

hărțuială – încăierare
ghiaur – persoană de altă religie decât a turcilor

1

Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos.

- a) Care sunt personajele din textul dat?
- b) Ce voia să afle sultanul de la soldatul român?
- c) S-a lăsat intimidat românul de tonul și amenințările sultanului? Explică.
- d) Care este părerea ta despre atitudinea ostașului român?

2

Scrive variantele de despărțire la capăt de rând a cuvintelor:

hărțuială, pretutindeni, înaintea, îndrăzneala.

3

Enumeră patru cuvinte înrudite ale termenului *român*.

4

Explică folosirea semnelor de punctuație din textul:

„Uimit de răspunsul și îndrăzneala soldatului, îl întrebă iarăși:

- Câți soldați are el, cu toții?
- Mai puțin cu unul... Și dacă vrei să știi câți soldați i-au mai rămas, du-te de-i numără!“

5

Analizează părțile de vorbire studiate din propoziția: El a țipat la viteazul soldat al lui Țepeș.

6

Compune un text din 8-10 enunțuri, în care să prezinți o carte pe care o citești sau ai citit-o.

Precizează *titlul cărții*, *autorul*, descrie *ilustrațiile* de pe copertă, cele mai importante *întâmplări* și care sunt *personajele* din carte. Spune dacă ai recomanda cartea și altor copii și argumentează.

DESCRIPTORI DE PERFORMANȚĂ

Nr.	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
1.	Răspunde corect la toate întrebările.	Răspunde corect doar la 3 întrebări.	Răspunde corect doar la 1-2 întrebări.
2.	Desparte corect în silabe toate cuvintele.	Desparte corect în silabe doar 3 cuvinte.	Desparte corect în silabe 1-2 cuvinte.
3.	Scrive corect 4 cuvinte înrudite.	Scrive corect 3 cuvinte înrudite.	Scrive corect 1-2 cuvinte înrudite.
4.	Justifică corect folosirea tuturor semnelor de punctuație.	Justifică corect folosirea a 4-6 semne de punctuație.	Justifică corect folosirea a 1-3 semne de punctuație.
5.	Analizează corect toate părțile de vorbire.	Analizează corect 3-5 părți de vorbire.	Analizează corect 1-2 părți de vorbire.
6.	Compune textul respectând toate cerințele (număr de rânduri, cele 5 precizări și argumentează recomandarea).	Compune textul fără să respecte numărul de rânduri, realizează 3-4 precizări și argumentează succint recomandarea).	Compune textul fără să respecte numărul de rânduri, realizează 1-2 precizări și nu argumentează recomandarea).

III. IARNA – TĂRÂM DE POVESTE

Lebedele

după Hans Christian Andersen

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Precizează:

- ☆ titlul și autorul _____
- ☆ timpul întâmplării _____
- ☆ locul desfășurării acțiunii _____
- ☆ personajele povestirii _____

2

Continuă enunțurile cu informații din text.

- ◆ La școală, cei unsprezece prinți scriau _____, iar sora lor, Eliza _____.
- ◆ Uimită de frumusețea fetei de cincisprezece ani, regina _____.
- ◆ Cât era soarele pe cer, cei unsprezece prinți erau transformați în lebede, iar la apus _____.
- ◆ După ce culegea urzicile arătate de zână, fata _____.

3

Răspunde la întrebări.

a) Ce a văzut slujitorul craiului?

b) Cine a apărut în dimineața judecății?

4

Formulează întrebări potrivite următoarelor răspunsuri.

În temniță, Eliza și-a continuat lucrul.

După ce Eliza a leșinat, rugul s-a transformat într-o mulțime de trandafiri roșii.

Craiul a înțeles că fata era nevinovată.

5

Explică!

- ◆ În locul celor trei broaște au rămas trei flori roșii de mac, deoarece _____
- ◆ Crezând că este vrăjitoare, craiul _____
- ◆ Cel mai tânăr prinț avea o aripă în loc de mână, fiindcă _____

6

Transcrie din text enunțurile în care se prezintă cum a reacționat Eliza după ce regina a făcut-o de nerecunoscut.

7

Barează cuvintele care nu sunt însușiri ale Elizei.

modestă

iubitoare

leneșă

trufașă

fricoasă

necredincioasă

frumoasă

credincioasă

luptătoare

ambicioasă

invidioasă

plângăcioasă

8

Exprimă-ți părerea! A luat craiul decizia corectă de a o pedepsi pe Eliza?

Da, deoarece _____

Nu, deoarece _____

9

Scrie câte un enunț în care să prezinți situația din textul dat, care îți creează emoția indicată.

Model. • **supărare** → Eliza a fost pedepsită fără vină.

- bucurie → _____
- teamă → _____
- milă → _____
- furie → _____
- curiozitate → _____

10

Numerotează ideile în ordinea întâmplării faptelor din text.

- Eliza îl întâlnește pe craiul hotărât să o ia de nevastă.
- Frumusețea fetei a înfuriat-o pe regină.
- Craiul s-a căsătorit cu Eliza.
- Trăia odată un rege cu cei doisprezece copii ai săi.
- Lebedele o salvează pe fată de furia mulțimii.
- Regina i-a alungat pe copii.
- Eliza aruncă tunicile și-și dovedește nevinovăția.
- Zâna din vis o învață cum să-și salveze frații.
- Cele unsprezece lebede și sora lor se întâlnesc.
- În pădure, Eliza întâlnește o bătrână.

11

Povestește fragmentul care prezintă ce trebuia să facă fata pentru a-și elibera frații.

12

Imaginează-ți! Dacă ai putea sta de vorbă cu unul dintre personajele din lectura „Lebedele“, care ar fi acela? Scrie dialogul imaginat.

13

Rescrie, transformând vorbirea directă în vorbire indirectă.

– Noi suntem lebede numai cât stă soarele pe cer, a spus fratele cel mare. La apus ne recăpătăm înfățișarea omenească și atunci trebuie să fim pe pământ, altfel am cădea din văzduh. Trebuie să traversăm marea până la locuința noastră. Mâine vom pleca și te vom duce noi pe aripi!

– Bine, încuviință Eliza.

Frații au împletit o plasă trainică din stuf, unde au așezat-o pe prințesă. Au zburat până au ajuns la o peșteră.

– Sunt sigură că Dumnezeu îmi va arăta cum să vă scap de vrăjitoria mamei noastre vitrege, gândi Eliza.

14

Transformă povestirea de mai jos într-un text dialogat.

Carmen și fratele ei, Darius, stau în casă.

Deodată, din cer au început să cadă steluțe albe și pufoase de nea. Darius a întrebat-o pe Carmen de ce ninge, iar fata i-a explicat că în curând o să sosească Moș Crăciun și sania lui alunecă pe zăpadă. Băiatul și-a amintit că trebuie să-i scrie o scrisoare Moșului și i-a cerut un sfat surorii lui în privința darurilor.

Fata l-a sfătuit să fie cuminte, să facă fapte bune și, cu siguranță, va primi ceea ce merită.

15

Transcrie în ordine ideile principale de la exercițiul 10, apoi scrie completări ale fiecărei idei principale.

16

Citește fragmentul și completează titlul poveștii și autorul.

„Lebăda cea tânără s-a rușinat și și-a ascuns capul în aripi. Se gândea cum fusese ea de prigonită și de batjocorită și acum toți spuneau că e cea mai frumoasă dintre toate păsările.

– Pe vremea când eram o rățușcă urâtă, nici în vis nu m-aș fi gândit la atâta fericire!“

R _____ , de

_____